

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en lagg från en "silltunna" funnen vid arkeologisk utgrävning på Falsterbo, Skåne

Linderson, Hans

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2015). *Dendrokronologisk analys av en lagg från en "silltunna" funnen vid arkeologisk utgrävning på Falsterbo, Skåne*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2015:62). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

19 oktober 2015

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2015:62
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN LAGG FRÅN EN
”SILLTUNNA” FUNNEN VID ARKEOLOGISK UTGRÄVNING PÅ
FALSTERBO, SKÅNE

Uppdragsgivare: Dan Hammarlund, Lunds Universitet, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

Område: Falsterbo **Prov nr:** 69581 **Antal Prov:** 1

Dendrokronologiskt objekt: Tunn-lagg *ex situ*. Uppdraget utgör stöd för annat uppdrag 2015:57

Resultat tunna 1:

Dendro nr:	Prov Nr :	Trädslag	Antal år; 2 radier om ej annat anges	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Dateringar med lägre säkerhet, fällningstid
69581	1	Ek	59;1	Ej Sp, ej W	1315	E 1323	1330-1370

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Tunna DH, prov 69580

Provetts yttersta årsring är 1315, splint saknas. Splintstatistiken för gällande område är 9-23 år med medianvärde 15. **Eken är således avverkad efter år 1323.** Antalet årsringar som är borthuggna kan bara bedömas. Yttersta/youngsta årsringen följer i stort sett längs hela bräd-laggen kant (c 0,7 m), indikerande att dåtidens timmerman har varit rädd om kärnvirket så att så lite som möjligt av denna gått förlorad och endast skrätt bort splintveden. Virket är därför med stor sannolikhet avverkad någon gång under åren 1330-1370.

Årsringarna i bräd-laggen täcker tiden 1257-1315. Groddåret för trädet är år 1200 ± 20 .

Virkets proveniens är **norra Polen (Östpommern)**.

Beskrivning av tabellerna nedan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Här används 16 ± 7 år på ek med härkomst Polen och Tyskland. Boken saknar synlig skillnad mellan kärn- och splint-ved därför noteras endast närvaro av vankant. Saknas splinten på ek (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (terminus post quem). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlands-gränsen (ungefär Dalälven). I föreliggande undersökning kan viloperioden kortas med maximalt en månad vår och höst.

I kolumnen längst till höger har en mer vågad datering redovisats, står den i parentes är själva dateringen av ytterst årsring i provet inte helt säker, min bedömning är att den är 60-70 % säker. Övriga angivelser är säsongsexakta och baseras på det vanligaste antalet årsringar i splinten. Denna uppgift avser att förbättra överblicken av det stora flertalet av dateringar. Man kan förvänta sig att många uppgifter avviker men bara några enstaka år.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se Tel: 046-2227891